

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

ÜNSPED GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ

KARBON PİYASASI VE SINIRDA KARBON DÜZENLEMELERİ

- **İklim Krizi**
- **Paris İklim Anlaşması ve İklim Konferansları**
- **Emisyon Ticaret Sistemi (ETS)**
- **Yeşil Mutabakat**
- **Sınırdaki Karbon Düzenlemesi**
- **ETS Sistemi Kuran veya Karbon Vergisi Alan Ülke Örnekleri**
- **Türkiye'deki Durum**
- **AB'den SKDM Konusunda Basitleştirme ve Öteleme**
- **Endüstriyel Emisyonların Yönetimi Yönetmeliği**
- **İklim Kanunu Taslağı**

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

ÜNSPED GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ

İKLİM KRİZİ

Güneş, sürekli olarak dünyayı günde 173.600 terawatt (12 sıfır) sabit bir enerji akışıyla düzenli olarak radyasyona tabi tutuyor. Ancak bu enerjinin yaklaşık 460 terawatt'ı hariç, neredeyse tamamı uzaya geri dönüyor.

İşte gezegenimizin karşı karşıya kaldığı ısınma sorunu bu **kalan 460 terawatt enerji** ile ilgili. Bu fazla enerji atmosferdeki sera gazları tarafından hapsedilirken, gezegeni ısıtıyor. 460 terawatt enerji küçük gibi görünse de bunu ısı, sanayi ve ulaştırma araçları dâhil olmak üzere dünya çapında kullanılan 2018 rakamları ile **19 terawatt**'lık toplam enerji miktarıyla kıyasladığımızda güneşin enerji bombardımanının pek de küçük olmadığı görülüyor.

İKLİM KRİZİ

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

Son iki yüzyılda sanayileşme kapsamında gerçekleştirilen üretim ve tüketim faaliyetleri doğal enerji akımına müdahale ederek küresel ısınmayı hızlandırıyor. Fosil yakıtları yakarak, ormanları keserek ve sera gazlarını başka yollarla da salarak, atmosfere karbondioksit ve metan gibi gazlar gönderiliyor. Bu süreç, gelen enerjinin geri yayılmasına izin vermek yerine, enerjinin daha fazlasının hapsedilmesine ve böylece gezegenin ısınmasına neden oluyor.

Öyle ki sanayileşme öncesinde (1800'lerde, ilk sanayilerin fosil yakıt kullanmadıkları yıllarda) atmosferdeki karbon dioksit miktarı milyon hacim başına yaklaşık 280 parça (partikül) iken, bugün bu (yüzde 48'lik bir artışla) milyonda 415 parçaya yükseldi.

Fosil yakıtlara olan bağımlılık nedeniyle dünya 2000 yılından bu yana daha önce görülmemiş ölçüde ısınmaya başladı. Sera gazı yoğunlaşması sanayileşme öncesi döneme göre yüzde 50 oranında artmış durumda. 33 araştırma grubunun bulgularına dayanarak bazı simülasyonlar gerçekleştiren iklim bilimcilerin bulgularına göre; gezegen 2100 yılına kadar 2,3 C derece ile 4,1 C derece arasında ısınacak.

Bir öngörüye göre, eğer gezegenimiz 2,7 C - 4,0 C derece ısınırsa şunların yaşanması kaçınılmaz olacak:

- Hava son 5 milyon yıldır görülmemiş ölçüde ısınacak.
- Devasa boyutta ve daha sık hortumlar görülecek.
- İtalya, İspanya, Yunanistan çöle dönüşecek.
- 2100 yılına kadar deniz seviyesi 1.24 metre yükselecek ve Amsterdam ve New York gibi şehirler sular altında kalacak.
- Güney'de kuraklık yaşanacak.
- Yağmur ormanları yok olacak.
- Tahıl üretimi üçte bir oranında azalacak.
- Ciddi bir gıda yetersizliği ve açlık sorunu yaşanacak.
- Soluduğumuz hava, içtiğimiz su, aldığımız besinler, günlük rutinimiz, her şey değişecek.
- Bu kitlesel göçlere ve uluslararası çatışmalara neden olacak.
- 2030 yılına kadar iklim değişikliği yüzünden yılda 530,000 kişi hayatını kaybedecek.

© CİHAN ENGİN DİJİTAL ART

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

ÜNSPED GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ

PARİS İKLİM ANLAŞMASI VE İKLİM KONFERANSLARI

PARİS İKLİM ANLAŞMASI

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

2015 yılında Paris'te imzalanmasından dolayı bu adı alan «Paris İklim Anlaşması», 4 Kasım 2016 itibarıyla yürürlüğe girdi. TBMM tarafından 06.10.2021 tarihinde 7335 sayılı Kanunla onaylanan ve 07.10.2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Paris İklim Anlaşması'na Türkiye de bu tarihten itibaren resmen taraf oldu.

Paris İklim Anlaşması, 2020 sonrası süreçte, iklim değişikliği tehlikesine karşı küresel sosyo/ekonomik dayanıklılığın güçlendirilmesini hedeflemektedir. Paris Anlaşması'nın uzun dönemli hedefi, endüstriyelleşme öncesi döneme kıyasen küresel sıcaklık artışının 2°C'nin olabildiğince altında tutulmasıdır. (Son iklim konferansında bu hedef 1,5°C'e çekilmiştir.) Bu bağlamda, fosil yakıt (petrol, kömür) kullanımının tedricen azaltılarak, yenilenebilir enerjiye yönelim özendirilmektedir.

ŞARM EL-ŞEYH COP27 KONFERANSI

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 27. Taraflar Konferansı (Conference Of the Parties - COP27) Mısır'ın ev sahipliğinde 6-18 Kasım 2022 tarihleri arasında Şarm El-Şeyh'de gerçekleştirildi.

İki yıl süreyle COP-26'da taahhüt edilen hedeflerin karşılanamamış olması nedeniyle COP27'de 1,5 derece hedefine yönelik gelişmeler bekleniyordu. Ancak, yılın ilk aylarında Rusya – Ukrayna Savaşı başlamış, tüm dünyada petrol ve doğalgaz fiyatları tavan yapmış; Rusya Avrupa ülkelerine doğalgaz ambargosu uygulamaya başlamıştı. AB ülkeleri tekrar kömür yataklarını işletmeye almıştı.

Böyle bir ortamda ülkelerden daha ileri düzeyde karbondioksit salınımından vazgeçiş beklemek gerçekçi görünmüyordu.

COP26'da yayımlanan deklarasyonlarda ciddi bir ilerleme sağlanamadı. Örneğin, «Kömürden Temiz Enerjiye Küresel Geçiş Deklarasyonu»ndaki kömür kullanımının «aşamalı olarak sonlandırılması» ibaresi yerine, «kademeli azaltılması» ifadesine yer verilerek geri adım atıldı.

COP26'da oluşan «Orman, Tarım ve Emtia Ticareti Diyalogu» toplantısında konuşma yapan Brezilya'nın yeni devlet başkanı Lula, «Amazon Ormanları» konusunda güçlü açıklamalar ve taahhütlerde bulundu.

Glasgow'da kurulan «Net Sıfır İçin Finansal İttifak» ise ekonomilerin karbonsuzlaştırılması çabalarını arttırmayı taahhüt etti. Toplam 550 üyeye ulaşan ittifak, karbon emisyonları için sağlanan finansmanın azaltılacağını taahhüt etti.

TÜRKİYE’NİN TAAHHÜT BEYANI

COP27’de Türkiye adına Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı tarafından yapılan beyanda, güncellenmiş olan «**Türkiye’nin Ulusal Katkı Beyanı**» kapsamında 2030 yılı için belirlenen **%21 emisyon artışını azaltma hedefinin % 41’e çıkarıldığı** belirtildi.

COP27
SHARM EL-SHEIKH
EGYPT 2022

2023 yılının 28 Kasım – 12 Aralık tarihleri arasında Dubai’de gerçekleştirilen COP28 Konferansında kömür, petrol ve doğal gazdan oluşan «**fosil yakıtlar**» ifadesi ilke kes Sonuç Bildirgesi’nde «**suçlu**» olarak anıldı. Enerji dönüşümünde fosil yakıtlardan uzaklaşma gereği üzerinde yaklaşık 200 ülke fikir birliğine vardı. Ancak, fosil yakıtların son kullanılacağı tarih konusunda bir bildirimde bulunulmadı.

Bir sonraki COP Konferansında «**fosil yakıtlardan çıkış**» konusunda daha bağlayıcı ve takvime dayalı bir bildiri yayımlanması bekleniyor.

COP28 Sonuç Bildirgesi'nde;

- Hidrokarbon üreticileri **petrol çıkartırken yol açtıkları salınımları azaltma** konusunda söz verdi.
- 130 ülke 2030'a kadar küresel **yenilenebilir enerji yatırımlarını üç kat artırmaya** söz verdi.
- 130 ülke 2030'a kadar küresel **enerji verimliliği tedbirlerini iki katına çıkarma** konusunda da söz verdi.

Bu 130 ülke içinde Türkiye yer almadı.

11-22 Kasım 2024 tarihleri arasında Bakü'de gerçekleştirilen COP 29 Konferansında yoksul ülkelerin iklim değişikliği ile mücadele konusunda zengin ülkelerin iklim fonuna katkısı konusundaki beklentileri temel tartışma konusu oldu.

«İklim Finansmanı için Yeni Toplu Nicel Hedef» (NCGQ) ile iklim projelerinin finansmanı için küresel katkı sağlayıcı tabanını genişletildi.

İklim değişikliği konusunda geçmişe dönük sorumluluk taşıyan **zengin ülkeler**, daha yoksul ülkelerin iklim değişikliği ile mücadelesi için oluşturulan dönüşüm fonunu yıllık **300 milyar dolara çıkarma sözü verdi**. Böylece Kamu ve özel yatırımları birleştirerek ve çok taraflı kalkınma bankalarına güçlendirilmiş bir rol vererek **2035 yılına kadar yılda en az 1,3 trilyon ABD doları hedefine ulaşılacak**.

COP 29 Konferansında ayrıca **Avrupa Birliği;**

- Paris Anlaşması'nın uygulanmasında önemli bir kilometre taşı olan **ilk iki Yıllık şeffaflık Raporu**'nu (BTR) yayınladı.
- Daha fazla çevresel bütünlük, şeffaflık ve hesap verebilirlik getirecek karbon piyasası kuralları konusunda bir anlaşmayı sonuçlandırdı.
- 2025 yılında **1.5 C uyumlu Ulusal Belirlenmiş Katkı** (NDC) sunma niyetini duyurdu.
- Beyond Oil and Gas Alliance ile birlikte fosil yakıtlardan uzaklaşma konusunda bir ortaklık duyurarak, fosil enerji üretimi ve tüketimiyle ilişkili metan emisyonlarının azaltılmasını daha da hızlandırmak için yeni bir **«Metan Azaltma Ortaklığı Yol Haritası»** başlattı.

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

ÜNSPED GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ

EMİSYON TİCARET SİSTEMİ (ETS)

EMİSYON TİCARET SİSTEMİ (ETS)

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

Karbon emisyonu konusunda iki tür piyasa aracı ile karbonla mücadele edilebilmektedir: **emisyon ticareti** ve **karbon vergileri**. İkisinin de ortak çok yanı vardır. Hem emisyon ticareti, hem de karbon vergileri karbon emisyonlarının topluma yüklediği maliyeti azaltmayı ve bu emisyonlara bir fiyat biçerek karbon emisyonuna üst sınır getirmeyi ve böylece karbonla mücadeleyi içselleştirmeyi hedeflerler.

Sistemde, **ilgili otorite** emisyon üst sınırı seviyesini aşmayan ticarete sokulabilir **tahsisatları çıkarır**. Her bir tahsisat bir birim emisyonu tekabül eder. Tahsisatlar genellikle karbon dioksit ton birimi veya karbon dioksit eşdeğeri (CO₂e) ton cinsinden çıkarılır. **Karbon dioksit eşdeğeri ton**, nispi küresel ısınma potansiyellerine (GWP) dayanarak **karbon dioksiti** ve **diğer sera gazlarını** da (örneğin, metan, nitröz oksit, hidroflorokarbolar, perflorokarbonlar, sülfür heksaflorid ve nitrojen triflorür) **içerir**.

ETS NASIL ÇALIŞIR?

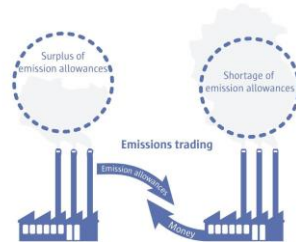

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

Bir ETS'de düzenlemeye tabi tutulan katılımcıların hesap vermek zorunda oldukları her bir emisyon birimi için bir tahsisattan vazgeçmeleri gerekmektedir. Başlangıçta katılımcılar hükümetten ücretsiz veya belli bir bedel karşılığında tahsisat alabilir ve katılımcılar ve diğerleri ayrıca tahsisatları alıp satabilir veya gelecekte kullanmak için bankalama yapabilir. **Yurtiçi dengeleme kredileri** (Emisyon Üst Sınırı dışındaki sektörlerden), **uluslararası denkleştirme mekanizmaları** veya diğer ETS'ler gibi **başka kaynaklardan da uygun birimleri kullanabilirler.**

Tahsisatlara uygulanan Emisyon Üst Sınırı ve tahsisatları alınıp satılması için bir piyasanın oluşturulması tahsisatlara bedel biçilmesi ile sonuçlanabilir ve böylelikle emisyonların azaltılması için teşvik yaratılmış olur. **Emisyon Üst Sınırının daha katı bir seviyede tutulması tahsisat arzının az olması demektir, dolayısıyla – tüm diğer etkenler eşit varsayılırsa – tahsisat fiyatı yükselme eğilimi gösterir ve daha güçlü teşvik oluşturur.**

Bir ETS'de düzenlemeye tabi tutulan katılımcıların hesap vermek zorunda oldukları her bir emisyon birimi için bir tahsisattan vazgeçmeleri gerekmektedir. İki temel tahsis yöntemi vardır. Birincisinde, hükümet **açık artırma** yoluyla tahsisatları satabilir veya ETS katılımcılarına ya da diğer mağdur olan taraflara tahsisatları **ücretsiz** verebilir.

➤ **Tahsisatları açık artırmada satmak:** Politika yapıcılar, piyasayı bozma veya siyasi görüşten etkilenme ihtimali çok düşük olan bir yöntem kullanarak, bir kamu geliri kaynağı oluşturmuştur. **Açık artırma**, tahsisatlara en çok değer verenlere tahsisatları dağıtmanın basit ve etkin bir yoludur.

➤ **Geçmişteki emisyonlara göre tahsisat verme yoluyla ücretsiz dağıtım:** Bu yöntemle, varlıkların değer kaybı telafi edilebilir. Tüketim tarafında kurulu bir sistemde, geçiş yönetilirken kolaylık sağlaması sebebiyle bu yöntem cazip olabilir. Ancak bu yöntem AB tarafından çoktan terkedildi.

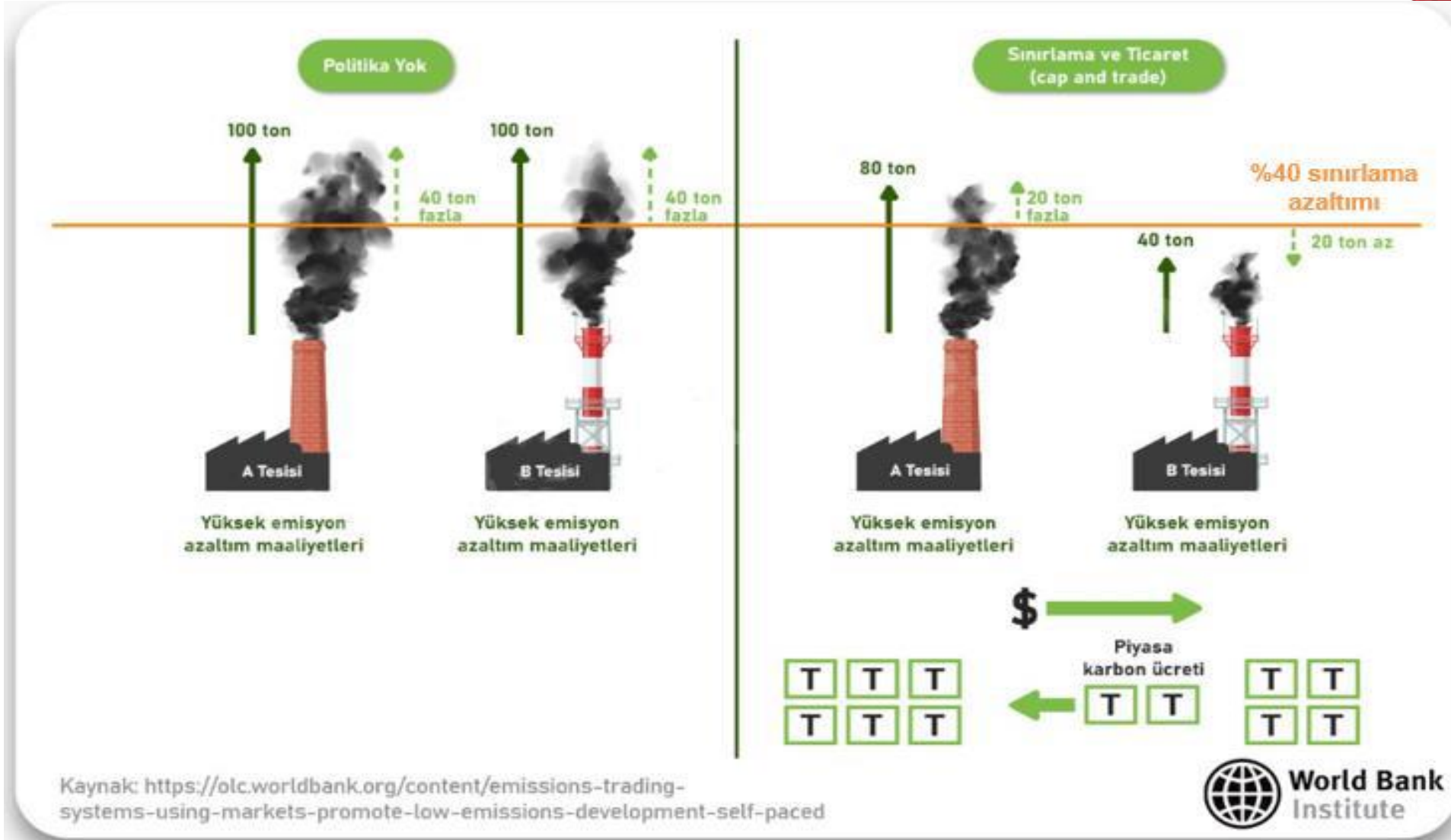
ETS İŞLEYİŞİ

2 AKTÖRLÜ BASİTLEŞTİRİLMİŞ ŞEMA

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

AB EMİSYON TİCARET SİSTEMİ (AB ETS)

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ
1981'den beri

Avrupa Birliği, emisyon ticaretini uygulayan ilk ve en büyük karbon piyasasıdır. **AB Emisyon Ticareti Sistemi**, tüm AB ülkelerinin yanı sıra İngiltere, İzlanda, Liechtenstein ve Norveç olmak üzere toplam **31 ülkede uygulanmaktadır**. Bu sistemle **Avrupa Birliği'nin sera gazı emisyonlarının %40'ını oluşturan 10.000 civarında enerji ve imalat sanayi tesisi ile sisteme dahil olan ülkeler arasında faaliyet gösteren havayolu şirketlerinin emisyonları sınırlandırılmıştır**. Emisyonların doğru şekilde ölçülmesi, raporlanması ve doğrulanması AB Emisyon Ticaret Sistemi'nin en önemli esaslarından birini oluşturmaktadır.

Sistemde, **enerji üretim ve sanayi tesisleri için bir tavan değer belirlenerek emisyon değerleri sınırlandırılmakta ve her tesis için bir kota belirlenmektedir**. Kotanın altında karbon emisyonuna sebep olan tesisler aradaki farkı ihtiyacı olan, yani kotanın üzerinde karbon emisyonuna sebep olan tesislere satabilmektedir. Karbon değeri, piyasa koşullarına göre **belirlenmektedir**. Karbon kotasını sağlayamayan tesisler için para cezaları konulmuştur.

Avrupa Komisyonu, 2021 itibarıyla yıllık emisyon üst limitinden azaltım oranını, %2,2'ye yükseltmiştir.

Emisyon ticaret sistemi uygulama dönemi de 4 faz olarak belirlenmiş; 1 inci faz 2005 – 2007, 2 nci faz 2008 – 2012, 3 üncü faz 2013 – 2020 ve 4 üncü faz 2021 – 2030 olarak belirlenmiştir. **An itibarıyla son faz yaşanmaktadır.**

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

ÜNSPED GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ

YEŞİL MUTUBAKAT

«**Yeşil Mutabakat**» Paris İklim Anlaşmasına dayanarak AB tarafından geliştirilen bir yeşil dönüşüm projesidir.

AB, 2050 yılında «**iklim-nötr ilk kıta**» olma hedefini belirlemek suretiyle iklim değişikliği ile mücadeleyi AB'nin en öncelikli politika alanı haline getirmiştir. 11 Aralık 2019 tarihinde açıklanan Avrupa Yeşil Mutabakatı, önümüzdeki yıllarda AB'nin tüm politikalarının iklim değişikliği ekseninde şekillendirilmesini öngörmektedir.

➤ Temel Sloganlar:

- **Yeni Ekonomik Büyüme Stratejisini benimse** (Sürdürülebilir Büyüme)
- **Kimseyi Dışarıda Bırakma** (Adil Rekabet Koşulları)
- **Geri Dönüştüremiyorsan Kullanma** (Döngüsel Ekonomi)

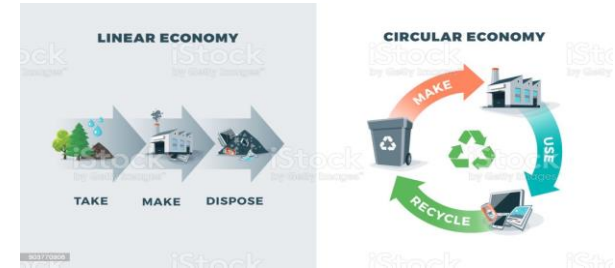
- Yeni Sanayi Stratejisi
- Döngüsel Ekonomi Eylem Planı
- Tarladan – Sofraya Tarım Stratejisi
- Biyoçeşitlilik Stratejisi
- Temiz Enerji
- Sürdürülebilir Akıllı Ulaşım
- Sınırdaki Karbon Düzenlemesi
- Yeşil Finansman
- Diplomasi

AB'de sanayinin iklim-nötr ve dijital liderlik hedeflerinden oluşan ikiz dönüşümünün hayata geçirilmesi amacıyla yeniden şekillendirilmesi hedeflenmektedir. AB, "**Yeni bir Sanayi Stratejisi**" ve önümüzdeki dönem açıklanacak sektörel stratejiler yoluyla küresel rekabetçiliğini kaybetmeden daha yeşil, **daha döngüsel ve daha dijital bir AB sanayii** hedefine ulaşmasını amaçlamaktadır.

Çelik sektörü başta olmak üzere alüminyum, çimento, cam ve seramik gibi **«Enerji Yoğun Sektör»**lerin **karbonsuzlaştırılması ve modernize edilmesi** gündemdedir.

Öte yandan, **«Kaynak Yoğun Sektör»** kabul edilen **tekstil**, plastik ve ambalaj, **kimyasallar**, piller ve bataryalar, **inşaat malzemeleri**, beyaz eşya, **otomotiv** ve elektronik sektörlerde de **döngüsel ekonominin teşviki yoluyla çevresel ayak izinin azaltılması** amaçlanmaktadır.

DÖNGÜSEL EKONOMİ EYLEM PLANI

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

AB'de Kaynak yoğun sektörlerle yoğunlaşan «Sürdürülebilir Ürün İnsiyatifi» ile üretim aşamasında kaynak kullanımının sınırlandırılması ve bu kaynakların yeniden kullanımının teşvik edilmesi amacıyla «**Döngüsel Ekonomi Eylem Planı**» hazırlanmıştır.

Döngüsel ekonominin geliştirilmesi için AB'de şu araçlar üzerinde çalışılmaktadır:

- Ürünün tasarımı yoluyla çevresel ayak izini azaltacak kriterler geliştirilmesi
- Tehlikeli kimyasalların kullanımının sınırlandırılması
- Üretimde geri dönüşümlü malzeme kullanımı için hedefler belirlenmesi
- Üreticinin ürünün hayat döngüsünün tamamlanmasına kadar geçen süreçte sorumluluklarının artırılması
- Sürdürülebilirliği ve döngüselligi esas alan etik kuralların oluşturulması
- «Sürdürülebilir Tarım ve Gıda» ilkelerinin belirlenmesi

«Tarladan Sofraya Tarım Stratejisi» ile gıda değer zinciri ekosistemi kurulması, organik tarımın yaygınlaştırılması, biyoçeşitlilik kaybının tersine döndürülmesi, gıda güvenliğinin sağlanması, beslenme ve halk sağlığının güvence altına alınması hedeflenmiştir.

Bu bağlamda, şu eylem planları öngörülmektedir:

- Tarımda kimyasal pestisit (%50), gübre (%20), antimikrobiyal (%50) kullanımının önemli ölçüde azaltılması
- Organik tarımın geliştirilmesi (çiftlik alanının %50'si)
- Tüketiciler için gıda takibinin mümkün kılınması (Sürdürülebilir gıda etiketleme çerçevesi)
- Gıda atığının yarı yarıya azaltılması
- 2030 yılına kadar 1 milyon şarj noktası kurularak elektrikli traktörlerle geleneksel toprak işleme sistemlerinin değiştirilmesi
- Paketleme sistemlerinin azaltılması
- Tedarik zincirinin yakın çevreye göre haritalandırılması

BİYOÇEŞİTLİLİK STRATEJİSİ

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ
1981'den beri

Avrupa Birliği'nde oluşturulan «**Biyoçeşitlilik Stratejisi**» ile orman, deniz, nehir ve sulak alanların gözden geçirilerek iyileştirilmesi hedeflenmiştir.

Dünya Ekonomik Forumu için 2014 yılında hazırlanan Risk Raporu'na göre «**su kıtlığı**», dünyadaki en önemli üç risk arasında yer alıyor. Bu durum, yalnızca su sıkıntısı çekilen havzaları değil, birçok üretim sürecini de etkiliyor. Artan uluslararası ticaret hacmiyle birlikte su, artık yerel değil küresel bir kaynak olarak kabul ediliyor. Bu nedenle, tatlı su kaynaklarının sürdürülebilirliği yalnızca sosyal ve çevresel açıdan değil, aynı zamanda ekonominin sürdürülebilirliği açısından da kritik öneme sahip.

İnsanların yaşamlarını sürdürebilmesi için yaşadıkları çevrede, temiz su ve havanın, verimli toprakların, besinlerin ve diğer gereksinimlerinin karşılandığı, kullanacağı çeşitli maddelerin bulunması gerekir. Yaşam için gerekli madde ve koşullar, çevrenin abiyotik etkenleri ile bakteri, protista, mantar, bitki ve hayvanlar tarafından sağlanır. Bu canlıların tamamına «**biyoçeşitlilik**» denir. Bu çevredeki biyoçeşitlilik arttıkça o çevrenin ekolojik hizmetleri de o oranda artar. Yalnız bu artış biyolojik çeşitliliği oluşturan **türler arasında dengeli etkileşimin** gerçekleşmesi durumunda geçerlidir. Bu nedenle biyolojik çeşitlilik arttıkça, ekosistemlerdeki madde dolaşımı ve enerji akışları daha etkin halde gerçekleşir. Bunun aksine, ekosistemdeki biyolojik çeşitlilik azaldığında, ekosistem hizmetlerinde azalma olur.

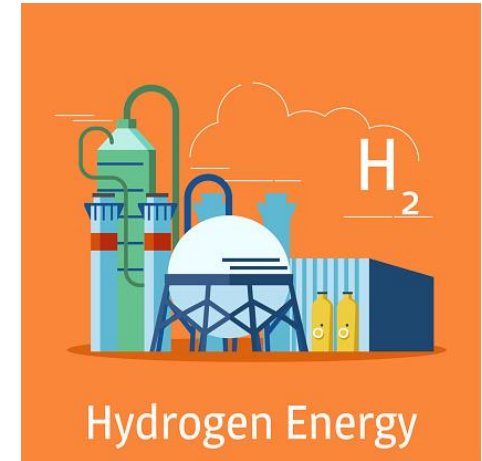
Bu nedenle AB'de biyoçeşitlilik stratejisi kapsamında, kara ve denizin %30'unun «**korunan alan**» ilan edilmesi hedeflenmiştir.

AB'de sera gazı emisyonlarının %75'i enerji üretimi/kullanımından kaynaklanmaktadır.

Temiz, ekonomik ve güvenlik enerji arzını sağlamak üzere, AB Temmuz 2020'de «Enerji Sistemlerinin Entegrasyonu Stratejisi» ile «Avrupa Temiz Hidrojen İttifakı» adlı stratejisini, Kasım 2020'de de «Açık Deniz Yenilenebilir Enerji Stratejisi»ni açıklamıştır.

Bu kapsamda, AB «**net sıfır karbon**» hedefinin yakalanması için şu eylem planını belirlemiştir:

- Enerji sektörünün yenilenebilir enerji üzerine kurulması ve kömürden aşamalı bir şekilde vazgeçilmesi
- **Hidrojen kullanımının yaygınlaştırılması** (ör. Sanayi bölgelerine hidrojen boru hattı kurulması, doğalgazın hidrojenle karıştırılarak kullanılması)
- Enerji verimliliğinin öncelik haline getirilmesi
- **Büyük ölçüde yenilenebilir kaynaklara dayalı bir elektrik piyasası tesis edilmesi**
- Yüksek maliyetli olmayan bir enerji arzının güvence altına alınması
- **Tamamen entegre, bağlantılı ve dijitalleşmiş bir AB enerji piyasası oluşturulması**
- İnşaat sektöründe enerji verimliliğini arttırmak için "**Yenileme Dalgası**" başlatılması.

AB, "Sürdürülebilir ve Akıllı Ulaştırma Stratejisi" ile 2050 yılında ulaşım kaynaklı emisyonları **%90** oranında azaltmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdakilerin hayata geçirilmesi planlanmaktadır:

- Kombine taşımacılığın geliştirilerek, sürdürülebilir ulaşım modlarının payının artırılması
- AB karayollarında yapılan yük taşımacılığının önemli bölümünün demiryolu ve içsular taşımacılığına kaydırılması
- Fosil yakıtlara verilen sübvansiyonların kaldırılması
- Yüksek oranda kirliliğe sebep olan gemilerin AB limanlarına girmemesi yönünde düzenleme yapılması
- Ulaşımın çevre üzerindeki etkileri dikkate alınarak fiyatlandırılması
- Tüm ulaşım modlarında sürdürülebilir ve alternatif yakıtların üretim/kullanımının artırılması (ör. elektrikli araçlar)
- Motorlu araçlar için daha sıkı emisyon standartlarının getirilmesi

Yeşil dönüşümün Avrupa Birliği'nde yıllık ilave **260 milyar EURO** yatırım ihtiyacı doğuracağı düşünülmektedir.

Yeşil Mutabakat için kullanılabilecek Ar-Ge, Yenilik, Teknoloji Transferi ve Yatırım harcamalarına yönelik finansman kaynakları şöyle sıralanmaktadır:

- AB fonları
- Devlet yardımları
- Kamu alımları (Ürünler geri dönüştürülmüş veya döngüsel ekonomiyi önceleyen ibarelerin eklenmesi)
- Yeşil Tahvil

FONUN ADI	DÖNEMİ	AMACI	TUTARI (EURO)	TÜRKİYE'NİN DURUMU
AYM Yatırım Planı	2021-2030	AYM özelinde sürdürülebilir yatırımların desteklenmesi	1 Trilyon	Yararlanamaz
Adil Geçiş Fonu	2021-2027	Yeşil geçişten ekonomik ve sosyal açıdan en çok etkilenecek kesimlerin desteklenmesi	100 Milyar	Yararlanamaz
InvestEU Birlik Programı	2021-2027	AB ekonomisini kalkındırmak amacıyla yatırımların desteklenmesi	45 Milyar	Yararlanabilir
Yeşil AR-GE	2021-2027	Yeşil Mutabakatı destekleyen Ar-Ge ve yenilikçilik projelerinin desteklenmesi	94 Milyar	Yararlanabilir
LIFE Birlik Programı	2021-2027	İklim değişikliği ve çevre konularında özel sektör ve kamu projelerinin yürütülmesi	1.95 Milyar	Yararlanabilir
CEF (Connecting Europe Facility)	2020-2030	Ulaştırma ve altyapı projelerinin desteklenmesi	2.2 Milyar	Yararlanabilir
Innovation Found	2020-2030	Emisyon azaltımı sağlayabilecek yenilikçi teknolojilere yönelik projelerin yürütülmesi	10 Milyar	Yararlanamaz
Dijital Avrupa Birlik Programı	2021-2027	AYM, Dijital Tek Pazar Stratejisi ve döngüsel ekonomiye geçiş gibi alanlarda projelerin desteklenmesi	8.2 Milyar	Yararlanabilir
Avrupa Sosyal Fonu+İstihdam ve Sosyal Yenilik Birlik Programı	2021-2027	İklim değişikliği ile mücadelede özellikle kamu yatırımlarının desteklenmesi	101 Milyar	Yararlanabilir

Avrupa Birliği, Yeşil Mutabakat hedeflerinin gerçekleştirilmesi için bu yöndeki uluslararası çalışmalara liderlik etme hedefini açıklamıştır.

Bu kapsamda;

- İkili ve çok taraflı bütün diplomatik kanalların etkin bir şekilde kullanılması,
- Ticaret Politikası kapsamında sürdürülebilir kalkınma taahhütlerinin güçlendirilmesi,
- AB'nin gelecekteki ticaret anlaşmalarında Paris Anlaşması'nın onaylanması ve etkin bir şekilde uygulanması hususuna yer verilmesi,

Hedeflenmiştir.

Avrupa Birliği geliştireceği işbirlikleri ile;

- Batı Balkanlar için yeşil gündemi oluşturulmayı,
- Çin ile iklim ve çevre ortaklığını geliştirmeyi
- Afrika ile kapsamlı bir strateji geliştirmeyi,
- «İyi Komşuluk» için «Kalkınma ve Uluslararası İşbirliği Aracı»nı kullanmayı amaçlamaktadır.

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

ÜNSPED GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ

SINIRDA KARBON DÜZENLEMESİ

SINIRDA KARBON DÜZENLEMESİ

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

Avrupa Yeşil Mutabakatının gerektirdiği dönüşüm ve ilave sera gazı azaltım hedeflerinin Avrupa sanayisi üzerinde yaratacağı maliyet karşısında Avrupa'nın rekabetçiliğinin korunabilmesi ve üretimin, emisyon azaltım hedefi AB'den az olan ülkelere kaymasının (karbon kaçağının) önlenmesi için **“Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması”**nı hayata geçirmiştir. **Karbon kaçağı, daha sıkı çevre koruma maliyetlerine katlanması gereken AB endüstrisinin AB dışına çıkması veya çevre koruma hassasiyeti olmayan ülkelerde üretilen ürünlerin AB'ne ithal edilmesi anlamına gelmektedir.**

Bu düzenleme ile hedeflenen, seçili sektörler için ithalat fiyatının, eşyanın karbon içeriği dikkate alınarak belirlenmesidir.

Düzenleme tüm unsurlarıyla birlikte 1 Ocak 2026 tarihinde yürürlüğe girecek idi.

SINIRDA KARBON DÜZENLEMESİ MEKANİZMASI - I

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

AB'nin 14.07.2021 tarihli 2021/0214 (COD) sayılı «**Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması**» (SKDM) «establishing a carbon border adjustment mechanism - CBAM) adlı **taslak**, bir Avrupa Parlamentosu veya Avrupa Birliği Konseyi regülasyonu olacak şekilde hazırlanmış ve üyelere dağıtılmıştı.

CBAM Tüzüğü Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nin ortak bir tüzüğü olarak (EU) 2023/956 sayısını alarak ve 16 Mayıs 2023 tarihli AB Resmî Gazetesi'nde yayımlanarak yürürlüğe girdi. **CBAM Tüzüğü, 1 Ekim 2023 tarihinden itibaren uygulanmaya başlandı.** Geçiş dönemi Ocak 2026'ya kadar devam edecek ve bu süre zarfında **CBAM kapsamına giren ürünlerin sera gazı emisyonlarının ithalatçıları tarafından raporlanması gerekecek.** İthalatçıları için ilk raporlama dönemi 31 Ocak 2024 tarihinde sona erecek. Emisyonların raporlanmasına ilişkin kuralları ve gereklilikler, AB Komisyonu tarafından kabul edilecek uygulamaya ilişkin bir yasa ile detaylı olarak belirlenecekti.

SINIRDA KARBON DÜZENLEMESİ MEKANİZMASI - II

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

SKDM, ilk olarak üretim esnasında yoğun karbon salımı gerçekleştiren ve en önemli karbon kaçağı riski taşıyan

- demir-çelik,
- çimento,
- alüminyum,
- Elektrik
- gübre

Sektörlerinde uygulanacak.

Aşamalı olarak devreye girdikten sonra genişletilmiş kapsamıyla SKDM'nın, Avrupa Birliği Emisyon Ticaret Sistemi (AB ETS) kapsamındaki emisyonların yüzde 50'den fazlasını içermesi bekleniyor.

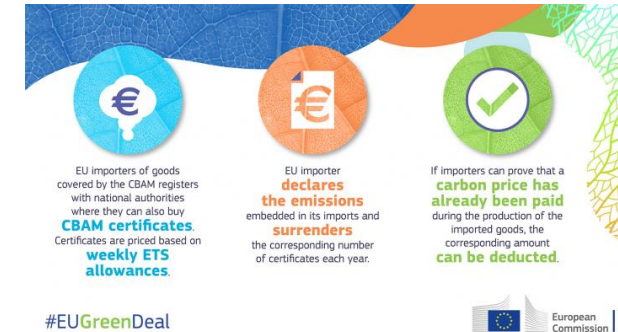
SINIRDA KARBON DÜZENLEMESİ MEKANİZMASI - III

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ
1981'den beri

(EU) 2023/956 sayılı Tüzüğün temel düzenlemelerini şöyle sıralayabiliriz:

- Her üye ülke CBAM için bir “Yetkili Makam” tayin etti. Bu makamlar üye ülkelerin Çevre Bakanlığı ya da Çevre Genel Müdürlüğü gibi isimleri olan birimler oldu.
- Üçüncü bir ülkede karbon salınımı olan işletmeleri işleten veya kontrol eden kişiler “Operatör” olarak tanımlanıyor.
- Birlik yasalarına uygun olarak gömülü karbon içeren girdileri veya nihai ürünleri ithal etmek üzere yetkili makam tarafından yetkilendirilen ithalatçılara “Yetkili CBAM Beyan Sahibi” deniliyor.
- Mallardaki gömülü emisyonların bir ton CO² e karşılık gelen elektronik formattaki sertifika “CBAM Sertifikası” olarak adlandırılıyor.

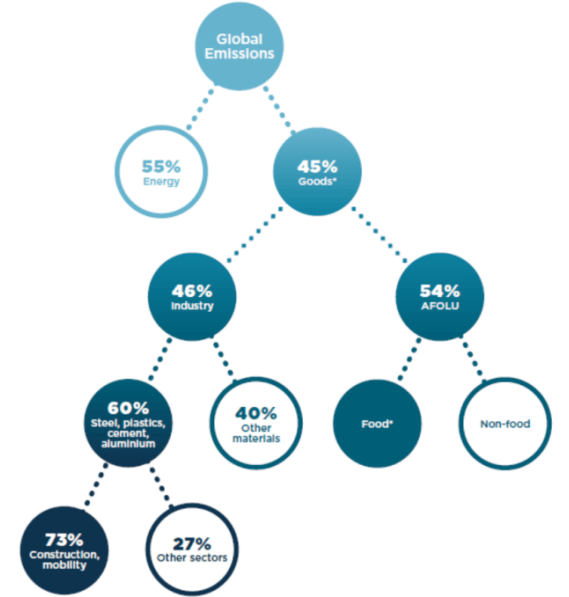
SINIRDA KARBON DÜZENLEMESİ MEKANİZMASI - IV

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

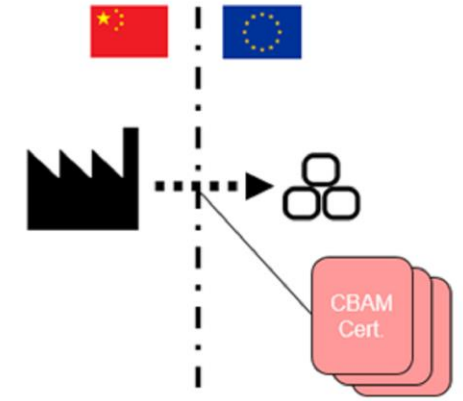
- 1 Ocak 2026 tarihinden itibaren AB gümrük idareleri, malların yetkili bir **CBAM beyan sahibi** dışında herhangi bir kişi tarafından ithal edilmesine izin vermeyecek idi.
- Yetkili Makam, ısıtma veya soğutma üretiminin yapıldığı yere bakılmaksızın, üretim süreçleri sırasında tüketilen ısıtma ve soğutma üretiminden kaynaklanan emisyonlar da dahil olmak üzere, malların üretim süreçlerinden kaynaklanan ve malların üretimi sırasında açığa çıkan “**doğrudan emisyonlar**” ile üretim süreçleri sırasında tüketilen elektrik üretiminden kaynaklanan “**gömülü emisyonlar**” için **yıllık kontenjan** belirleyerek, CBAM beyan sahiplerine bu kontenjandan bedeli karşılığında “**CBAM Sertifikası**” tahsis edecek.

- Komisyon CBAM sertifikalarının fiyatını her takvim haftası için ETS düzenlemelerini uygun açık artırma platformunda AB ETS ödeneklerinin kapanış fiyatının ortalaması olarak hesaplayacak ve Komisyonun web sitesinde yayımlayacak.
- CBAM sertifikaları, yetkili CBAM beyan sahiplerine Komisyon tarafından hesaplanan fiyatlardan satılacak.

- Gömülü karbon içeren mallar Birliğin gümrük bölgesine sadece yetkili bir **CBAM beyan sahibi tarafından ithal edilebilecek.**
- Mallardaki gömülü emisyonlar (EU) 2023/956 sayılı Tüzüğün **IV no.lu ekindeki yöntem**e göre hesaplanacak.
- 2026'dan başlamak üzere, **her yılın 31 Mayıs tarihine kadar CBAM beyan sahibi bir önceki takvim yılı için bir CBAM Beyannamesi sunmak için CBAM kaydını kullanacak.**

Mandatory purchase of CBAM certificates upon import

- In principle, in the amount of actual emissions at production
- For specific products in the sectors: cement, iron and steel, aluminium, electricity and fertilisers

Figure 1: the CBAM (schematic)

- Üye ülkelerin **gümrük idareleri** de CBAM sertifikası ile ithal edilen mallara ilişkin bilgileri ve **CBAM beyan sahiplerini yetkili makama bildirecek** ve bu **bildirim kayıtlarını 4 yıl süreyle muhafaza edecek**.
- **Komisyon**, yetkili CBAM beyan sahiplerinin CBAM sertifikalarına ilişkin verileri içeren standartlaştırılmış bir **elektronik veri tabanı** oluşturacak ve bu sisteme yetkili CBAM beyan sahiplerinin “**CBAM kaydı**”nı da ekleyecek.
- Yetkili CBAM beyan sahibi, CBAM sertifikalarının teslim edildiği her yılın **30 Haziran tarihine kadar kullanamayıp da iade edeceği CBAM sertifikalarına ilişkin talebini sunacak**; yetkili makam CBAM sertifikalarının **üçte biri ile sınırlı olacak şekilde anılan sertifikaları bedelini ödeyerek geri alacak**.
- Her yılın **1 Temmuz tarihinde de Komisyon**, bir önceki takvim yılından önceki yıl boyunca satın alınan ve CBAM sicilinde yetkili bir **CBAM beyan sahibinin hesabında kalan CBAM sertifikalarını herhangi bir tazminat ödemeksizin iptal edecek**.

Kısacası, Avrupa Birliği'ne yapacağımız ihracat sırasında CBAM mekanizması ile bu şekilde karşı karşıya geleceğiz. “Peki bu bedeli ödemeksizin AB ülkelerine ihracat yapamayacak mıyız?” sorusunun yanıtı (EU) 2023/956 sayılı Tüzüğü'nün 9 ve 10 uncu maddelerinde yer alıyor.

Buna göre, **yetkili bir CBAM beyan sahibi CBAM beyannamesinde, beyan edilen gömülü emisyonlar için menşe ülkede ödenen karbon fiyatını dikkate almak için teslim edilecek CBAM sertifikalarının sayısında bir indirim talep edebilecek. Ancak, indirimin kabul edilebilmesi için karbon fiyatının menşe ülkede AB Komisyonu tarafından belirlenen yöntemlerle hesaplanmış ve etkin bir şekilde ödenmiş olduğunun kanıtlanması gerekecek.**

Buna ilişkin kayıtlar da CBAM beyan sahibi tarafından tutulacak.

SINIRDA KARBON DÜZENLEMESİ MEKANİZMASI - IX

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

Öte yandan, Komisyon üçüncü ülkelerde yerleşik bir işletme operatörünün talebi üzerine bu işletme hakkındaki bilgileri CBAM siciline kaydedecek.

Üçüncü ülkelerdeki üretim süreçlerinde açığa çıkan karbon miktarları ve ürünlerdeki gömülü emisyonlar 2023/956 sayılı Tüzüğün VI no.lu ekinde belirtilen doğrulama ilkelerine uygun olarak Komisyon tarafından akredite edilmiş bir “doğrulayıcı” tarafından belgelendirilecek.

İşletmeci bu kayıtları 4 yıl boyunca saklama yükümlülüğünü kabul edecek.

CKDM DEĞERLENDİRME ARACI

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve AB Genel Müdürlüğü'nün 30.09.2024 tarihli 00101318456 sayılı yazısında, «Avrupa Komisyonu tarafından, 23 Eylül 2024 tarihinde AB'ye ithalat yapan firmalar için, bir örneği ekte yer alan, **«Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) Değerlendirme Aracı»** (Self Assessment Tool) geliştirildiği duyuruldu.

Söz konusu araç ile ithalatçılara, ithal edilen malların geçiş dönemi boyunca SKDM'ye tabi olup olmadığını hızlıca öğrenme, ilgili mallar özelinde SKDM raporlama gereksinimlerini anlama ve daha fazla bilgiye nereden ulaşabileceklerini görme imkanı sağlanmaktadır.» denilmiştir.

Yazı ekinde **«SKDM Değerlendirme Aracı»**nın bir örneğine yer verildi.

CBAM Self Assessment Tool for Importers to the EU			
The purpose of the CBAM Self Assessment Tool is to provide importers to the EU with the possibility to get a quick overview on whether the imported goods are subject to CBAM during the transitional period, what the CBAM reporting requirements for that particular type of good are, and where to find further information. Please enter the CN Code and select the correct options in the menus below (red cells). If all information is entered correctly, the green cells will show the outcome of the CBAM Self Assessment and the reporting requirements for the indicated good.			
CN Code of good (enter 8 digit CN number using the following format: XXXXXXXX)	The Combined Nomenclature (CN) is a tool for classifying goods, set up to meet the requirements both of the Common Customs Tariff and of the EU's external trade statistics. It is a further development of the World Customs Organization's Harmonized System nomenclature. Please find more information on the website.		72015010
Country of origin of good (choose from menu)	The country of origin is the country in which the good was produced. In the case of multiple countries involved in the production process, the country of origin is the country in which goods "underwent their last, substantial, economically-justified processing or working, in an undertaking equipped for that purpose, resulting in the manufacture of a new product or representing an important stage of manufacture" (Article 60(2) of the Union Customs Code (UCC) (Regulation (EU) No 952/2013)).		Singapore
Value of CBAM goods in consignment (choose from menu)	Consignment refers to products that are either (a) sent simultaneously from one exporter to one consignee; or (b) covered by a single transport document covering their shipment from the exporter to the consignee or, in the absence of such document, by a single invoice. Value of goods refers to the total intrinsic value of CBAM goods in the consignment.		More than 150 Euros
Purpose of import (choose from menu)	Free circulation: Non-Union goods that are released for free circulation in order to be sold on EU market like any product produced in the EU. Free circulation as returned goods: Non-Union goods, previously exported as Union goods, that are released for free circulation as returned goods, benefitting from duty exemption under certain conditions, in accordance with Article 203 of the Union Customs Code. None of the above: For example, non-Union goods placed under temporary admission in the customs territory of the EU, or non-Union goods placed under an inward processing scheme (non-Union goods used in the customs territory of the EU in one or more processing operations without such goods being subject to import duty and other charges as provided for under other relevant provisions in force, with a view to be re-exported or released for free circulation).		released for free circulation
Does CBAM apply?			Yes
Data to report and ask from supplier?	Quantity of goods	Quantity of goods imported expressed in tonnes	
	Country of origin	Country of origin	
	Installation data	Installation where the goods were produced, including UN/LOCODE, company name, address, geographical coordinates of the main emission source of the installation	
	Direct Emissions	Yes, specific direct embedded emissions need to be reported.	
	Production routes	The production route needs to be reported. This could be: Iron or steel products, Blast furnace route, Smelting reduction, Other production routes, Nickel Pig Iron production	
	Emissions qualifying parameters	The main reducing agent used. Mass % of Mn, Cr, Ni, total of other alloy elements.	
	Indirect Emissions	a) electricity consumption, in megawatt hours, of the production process per tonne of goods produced. b) specify whether report uses actual emissions data or default values. c) corresponding emissions factor of electricity consumed. d) amount of specific embedded indirect emissions.	
	Data quality	Information on the methods used, e.g. CBAM methodology, other eligible monitoring and reporting systems (until end of 2024), other methods including default values made available and published by the Commission (until July 2024). For imports until 30 June 2024, CBAM reports are due 31 July 2024.	
	Carbon price due	Carbon price due in third country, where relevant	
More information	CBAM Regulation		
	Guidance documents & Communication templates		
	Sectoral information		
	FAQ		
The European Commission maintains this tool to facilitate the implementation of the Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) during the transitional period until 31 December 2025. Our goal is to keep this tool timely and accurate. If errors are brought to our attention, we will try to correct them. However, the Commission accepts no responsibility or liability whatsoever with regards to the information provided by this tool. It cannot be guaranteed that the tool exactly reproduces the officially adopted legislation. Only the Official Journal of the European Union (the printed edition or, since 1 July 2013, the electronic edition on the EUR-Lex website) is authentic and produces legal effects.			
DG TAXUD, European Commission.			
Version 1.0: 23 September 2024			

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

ÜNSPED GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ

**ETS SİSTEMİ KURAN VEYA KARBON VERGİSİ ALAN
ÜLKELERE ÖRNEKLER**

«Karbon Vergisi» BM İklim Konferanslarında dile getirilen çözüm önerilerinden birisiydi. Bu bağlamda, Avrupa Birliği CBAM düzenlemesini yürürlüğe sokacağını beş yıldan beri tüm dünyaya duyuruyordu. Her ne kadar CBAM sertifikası ile ithalata 2026 yılında başlanılacak olsa da gömülü karbon hesaplama yöntemi, sistem mekanizması ve kayıt düzeninin tutulması yönündeki hükümler yürürlüğe girdi bile. Dolayısıyla birçok ülke bu yönde önlem almaya başladı.

Bu sunum kapsamında tüm ülkelerdeki örneklerle değinme olanağımız bulunmamakla birlikte, ETS veya Karbon Vergisi düzenlemesi yapan birkaç ülkedeki çalışmalardan kısaca söz etmekte yarar var.

ÖNLEM ALAN ÜLKE ÖRNEKLERİ

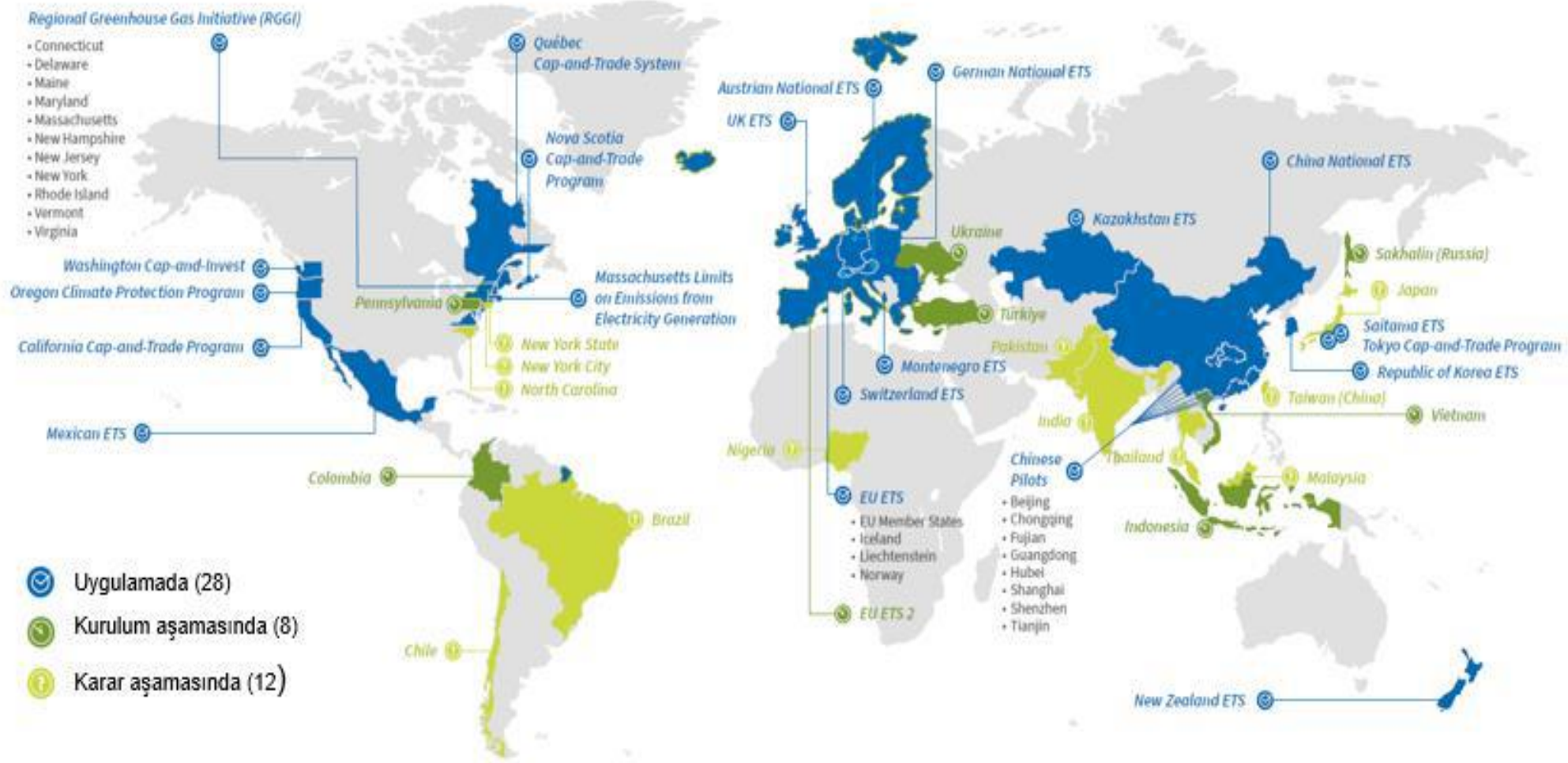
Faal 28 ETS uygulaması

Kapsam: Küresel
emisyolların % 17'si

Oluşan gelir: 63 milyar
ABD Doları (2022)

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜSAVİRLİĞİ
1981'den beri

ÇİN HALK CUMHURİYETİ

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

Dünyanın en büyük ihracatçısı Çin Halk Cumhuriyeti'nde 2021 yılında ETS pilot uygulamasına başlanıldı.

Çin'deki ETS, artan fiyatlar nedeniyle ikinci yılda daha az talep ediliyor. Bu süre içinde **bir önceki yıla göre % 70 oranında azalarak 51 milyon ton emisyon ödeneği el değiştiriyor.**

Pilot uygulama **800 milyon EURO'luk bir piyasa değeri olan bir alanda uygulanmaya devam ediyor.** Pilot uygulama dışındaki sanayi sektörlerinin kademeli olarak Çin ETS sistemine dahil edileceği bildiriliyor.

Endonezya pilot ETS sistemini 2021 yılında uygulamaya başladı. Ülkede karbon azaltım hedefi % 29'dan % 31,89'a yükseltildi.

Endonezya'da elektrik üretim tesislerindeki yeşil enerjiye yönelik düzenlemeler 2021 yılında yürürlüğe girdi.

Karbon azaltımı konusunda ikinci hedef takvim 2024 yılı sonuna kadar açıklanacak.

Şili’de birden fazla iklim politikası uygulamaya alınmış durumda.

2014 yılında binek otomobillerde “yeşil otomobil” kriterleri yürürlüğe konularak, bu alanda Latin Amerika’daki ilk düzenlemeyi yapan ülke Şili oldu.

Ülkede 2019 yılında yeşil dönüşüme finansman sağlamak amacıyla “Yeşil Tahvil” ihracına başlanılıyor.

Sektörle gönüllü bir anlaşma yapan hükümet, 2040 yılında kömür enerji santrallerinin kapatılması konusunda mutabakat sağlıyor.

Parlamento İklim Değişikliği Çerçeve Yasası’nı Haziran 2022’de onaylıyor. Bu kapsamda, «Yeşil Vergi»nin yürürlüğe girmesinden bu yana, yılda ortalama 33 milyon ton karbondioksit salan yerel kirletici vergilendirilmiş durumda.

Meksika'da 2030 yılına kadar sera gazı emisyonlarının % 35 ve 2050 yılına kadar % 50 oranında azaltılması hedeflenmiş durumda.

Meksika'da 2020 yılında iki yıllık pilot uygulama olarak ETS sistemi kuruluyor.

2023 yılından itibaren pilot uygulama yaygınlaştırılarak operasyonel aşamaya geçiliyor.

Uygulama % 40 oranında karbondioksit salan sektörleri kapsıyor. ETS için ton/karbon fiyatları ABD doları bazında güncelleniyor.

2021 yılında Arjantin'de uygulanmaya başlayan ETS ile sera gazı emisyonlarını gerçekleştiren sektörlerin % 15,8'i vergilendirilmiş durumda.

Öte yandan Arjantin'de sektörden bir direniş gelip gelmeyeceğine bakılmaksızın fosil yakıt sübvansiyonları düşürülüyor.

Arjantin'de uygulanan ETS'de ton/karbondiyoksit fiyatları 10 ABD doları olarak belirleniyor.

ETS SİSTEMİ OLUŞTURMANIN AVANTAJI

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

Paris İklim Anlaşmasının imzalandığı 2015 yılından bu yana **küresel düzeyde yeşil dönüşüm konusundaki hassasiyet küresel düzeyde artmıştır.** Tüketici eğilimleri perakende pazarında **geri dönüşümlü ürünlere yönelmeye başlamıştır.** Bunun bir sonucu olarak iki yılda bir düzenlenen iklim konferanslarında her ülke Paris İklim Anlaşması kapsamında yürürlüğe soktuğu düzenlemeleri pazarlamaya başlamıştır.

Yeşil dönüşümün önderliğini an itibarıyla en zengin pazarlardan birisi olan Avrupa Birliği yapmaktadır. **Avrupa Birliği'ne ihracatı önemseyen ülkeler ETS sistemleri oluşturmakta ve AB'deki pazarlarını kaybetmek istememektedir.**

Doğal olarak, örnek verilen bu ve benzeri **üçüncü ülkelerdeki ETS uygulamaları AB standartlarına vergileri düzeyine çıktığında ve bu ülkelerdeki işletmeler AB'nin yetkili doğrulayıcıları tarafından akredite edildiğinde, anılan ülke ürünleri Avrupa Birliği'ne herhangi bir CBAM uygulamasına maruz kalmadan girebilecektir.** Bunun yanı sıra, **kendi ürünleri üzerinden tahsil edilen karbon vergileri Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin hazineleri yerine kendi hazinelerine gelir kaydedilecektir.**

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

ÜNSPED GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ

TÜRKİYE'DEKİ DURUM

15.07.2021 tarihli 2021/15 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile Türkiye'de de «Yeşil Mutabakat» konusunda çalışmalara başlanacağı belirtilerek, «**ekonomimizin lokomotifi olan ihracatımızda rekabetçiliğimizin korunması ve geliştirilmesi**, AB ile Gümrük Birliği kapsamında tesis edilen ileri ekonomik bütünleşme ile ülkemizin küresel ekonomiye ve tedarik zincirlerine sağladığı entegrasyonun güçlendirilmesi bakımından büyük önem arz etmektedir» değerlendirmelerine yer verildi ve «Bu çerçevede; ...Ticaret Bakanlığı tarafından kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşları ile iş birliği içerisinde hazırlanan 'Yeşil Mutabakat Eylem Planı' Bakanlığın resmi internet adresinde (www.ticaret.gov.tr) yayımlanacağı belirtildi.

Genelgede, eylem planının uygulanmasını takip etmek, küresel politika gelişmeleri doğrultusunda çalışmalarını yönlendirmek ve gerekli koordinasyonu sağlamak üzere **Ticaret Bakanlığının ilgili Bakan Yardımcısının başkanlığında**, Strateji ve Bütçe Başkan Yardımcısı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Çevre ve Şehircilik, Dışişleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Hazine ve Maliye, Milli Eğitim, Sanayi ve Teknoloji, Tarım ve Orman, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlıklarının Bakan Yardımcılarının katılımıyla 'Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu' tesis edilmiştir» denildi.

TÜRKİYE YEŞİL MUTABAKAT EYLEM PLANI (TYMEP)

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

2021 yılının Temmuz ayında Ticaret Bakanlığı «2021 Yeşil Mutabakat Eylem Planı»nı (TYMEP'i) açıkladı. Plana göre;

1. Sınırdaki Karbon Düzenlemeleri
2. Yeşil ve Döngüsel Bir Ekonomi
3. Yeşil Finansman
4. Temiz, Ekonomik ve Güvenli Enerji Arzı
5. Sürdürülebilir Tarım
6. Sürdürülebilir Akıllı Ulaşım
7. İklim Değişikliğiyle Mücadele
8. Diplomasi
9. Avrupa Yeşil Mutabakatı Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Faaliyetleri

Başlıkları altında eylemlerde bulunulacaktır.

YEŞİL MUTABAKAT EYLEM PLANI TAKVİMİ - I

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

Yeşil Mutabakat Eylem Planına 16 sayfa «Eylem Planı Takvimi» eklenmişti. Takvimde «Hedef», «Eylem», «Takvim», «Sorumlu/Koordinatör Kurum», «İlgili Kurum ve Paydaşlar» ve «Çıktılar» başlıklı altı sütun altında yapılacak işler sıralanmıştı.

Ancak «Takvim» daha çok bir «temenni» demetinden oluşmaktaydı. Eylem planının birçok yerinde belli kuruluşların “rapor hazırlaması”nın “farkındalığın artırılması”, “bilinçlendirme çalışmalarının yürütülmesi için seminer veya eğitim programlarının hazırlanması”nın eylem olarak tanımlandığı görülmekteydi.

YEŞİL MUTABAKAT EYLEM PLANI TAKVİMİ - II

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

Bunun dışında takvimde, 15 paragrafta “çalışmalar yürütülecektir” yerine “**çalışmalar yürütülmesi hedeflenmektedir**” ve “düzenleme yapılacaktır” yerine “**düzenlemeler gerçekleştirilmesi öngörülmektedir**” denildiği görülmüştü. Bu da, metnin “Eylem Planı” değil “**Eylem Planı Yapma Niyet Beyanı**” olduğunu göstermekte idi.

Aradan geçen üç yıl boyunca eylem planında ve takviminde öngörülen yapısal düzenlemeler konusunda kamu kuruluşları tarafından önemli bir düzenleme yapılmadığı görülmüştür.

2022 YILLIK FAALİYET RAPORU - I

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

Ticaret Bakanlığı'nın koordinatörlüğünde toplanan Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu «2022 Yıllık Faaliyet Raporu»nu yayımladı. 110 sayfalık raporda yine her konu başlığı altında etki analizi yapıldığı, eğitim ve seminerler düzenlendiği, Eylem Planı ve Eylem Planı Takviminde yer alan eylemler için hazırlıklar yapıldığı belirtilmekte; gerçekleştirilmiş somut eylemler parmakla gösterilecek kadar sınırlı sayıda kalmaktadır.

Örneğin, 18.04.2022 tarihinden itibaren 113 şirkete EPDK tarafından elektrik şarj ağı işletme lisansı verildiğinin belirtilmesi en somut gerçekleşme olarak görülmektedir.

Raporda ulusal ETS'nin 2024 yılı sonunda pilot uygulama ile başlatılmasının hedeflendiği belirtilmektedir.

2022 YILLIK FAALİYET RAPORU - II

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

Raporda, «Öte yandan, ülkemizde kurulacak ulusal emisyon ticaret sisteminin, üretici sektörlerimiz açısından oluşturacağı mali yük nedeniyle bu aşamada fiyat temelinde AB'ye yakınlaştırılması hedefi bulunmamaktadır. Ancak sistemin AB ETS'sine yöntemsel açıdan denkliğinin sağlanmasının, ülkemizde oluşacak karbon fiyatının AB SKDM mali yükümlülüklerinden indirim sağlanması gibi alanlarda fayda sağlayabileceği değerlendirilmektedir.» denilmiştir.

Bir başka anlatımla, Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu «Üretici sektörlerimiz endişelenmesin 2025 yılında başlatacağımız pilot uygulamada AB'nin tahsil ettiğinden çok daha düşük oranda karbon vergisi alacağız. Bunu da AB'de ödenecek vergiden mahsup edebileceksiniz.» demektedir.

Bir örnek vermek gerekirse «Birim fiyatı 1.000 € olan ihrac ürününüzden AB ETS kapsamında 100 € alınıyorsa, biz pilot uygulamada sadece 5 € alacağız, 95 €'yu ise AB'deki ithalatçı ödeyecek» denilmek isteniyor.

2022 YILLIK FAALİYET RAPORU - III

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ
1981'den beri

Bu değerlendirmeden, Yeşil Mutabakat Çalışma Gurubu'nun uluslararası piyasalarda fiyat oluşumundan haberdar olmadığı; AB'de yerleşik ithalatçı sırtına binen yükün son aşamada Türk ihraç ürününün üzerine bindiğinin düşünülmediği; Türk ihraç ürününün AB ithalatçısının deposuna giriş maliyetinin 1.005 € değil, 1100 € olacağının tespit edilemediği anlaşılmaktadır.

Kaldı ki, AB Komisyonunun kendilerinde 100 € olarak hesaplanan karbon vergisinin Türkiye'de 5 € olarak hesaplandığı bir sisteme itibar edip etmeyeceği; beklenen mahsubu yapıp yapmayacağı hususu da açık değildir.

Sonuç olarak, 2022 Yıllık Faaliyet Raporunun da beklentilerin gerisinde kaldı. Daha ilginç olanı, 2024 yılına gelindiği halde henüz 2023 Yıllık Faaliyet Raporu yayımlanmadı.

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

ÜNSPED GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ

AB'DEN SKDM KONUSUNDA BASİTLEŞTİRME VE ÖTELEME

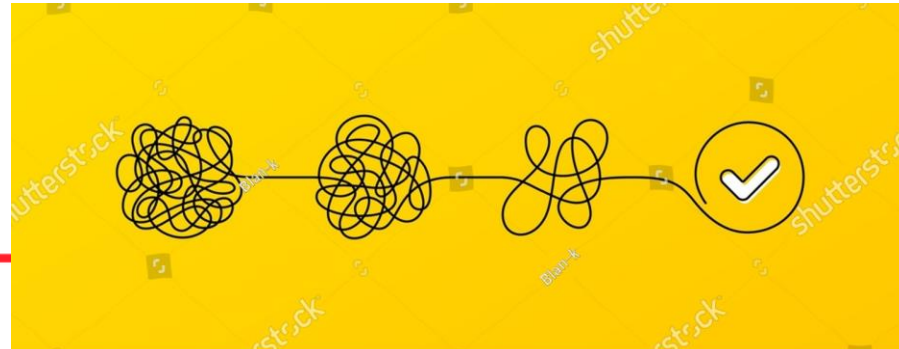
AB'DEN SKDM KONUSUNDA BASİTLEŞTİRME VE ÖTELEME

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ
1981'den beri

26 Mayıs 2025 tarihinde Avrupa Konseyi'nden bir açıklama yapıldı. Buna göre Konsey ile Avrupa Parlamentosunun Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'nın basitleştirilmesine yönelik bir yasal düzenleme hazırlanması konusunda anlaşmaları bildirildi.

Yapılan açıklamada, SKDM kapsamında ithal edilecek ürünlerdeki gömülü emisyonların yaklaşık % 99'unun düzenleme kapsamında kalmaya devam edileceği; ancak yapılacak basitleştirmelerle **özellikle AB'deki KOBİ'ler başta olmak üzere AB şirketleri için düzenleyici ve idari yük ile uyumluluk maliyetlerini azaltacağı** ifade edildi.

AB'DEN SKDM KONUSUNDA BASİTLEŞTİRME VE ÖTELEME

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

Buna göre, mevzuatta yapılacak değişiklikler;

- **SKDM kapsamına giren ürünlerde yılda 50 ton gömülü karbonun altında ithalat yapan firmalar SKDM gereksinimlerinden muaf tutulacak.**
- Bu düzenleme ile büyük kısmı küçük ve orta ölçekli (**KOBİ**) olan **ithalatçı şirketlerin % 90'ı ithalat sırasında Karbon Vergisi ödemekten kurtulacak.**
- Karbon yoğun sektörler olan **çimento, demir-çelik, alüminyum, gübre, elektrik ve hidrojen ithalatı** söz konusu olduğunda, muafiyet kapsamındaki ithalatçıların «sera gazı emisyon miktarlarını raporlama» sorumlulukları devam edecek.

AB'DEN SKDM KONUSUNDA BASİTLEŞTİRME VE ÖTELEME

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ
1981'den beri

- Yine bu kapsama giren ithalatçıların bedelsiz de olsa CBAM Sertifikalarını yetkili otoriteden teslim alıp ithalat sırasında ilgili kamu kuruluşlarına sunması gerekecek.
- **Yıllık ithalatı 50 ton karbonu geçecek miktarlara ulaşan işletmeler bedelli CBAM Sertifikası kullanmak durumunda kalacak.**
- SKDM sertifika satışları Ocak 2026 yerine **Şubat 2027** tarihine ötelendi.
- İthalatçıların **emisyon raporlaması yükümlülüğü 2026'da** başlayacak. Sertifika satın alma zorunluluğu ise **2027 yılında** yürürlüğe girecek.
- İthalatçıların beyan süreleri de 2027 yılı için 31 mayıstan **31 Ağustos** tarihine uzatıldı.

EXTENDED

Size Özel

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

ÜNSPED GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ

ENDÜSTRİYEL EMİSYONLARIN YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ

ENDÜSTRİYEL EMİSYONLARIN YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

Endüstriyel ve Hayvancılık Emisyonlarına İlişkin 15/7/2024 tarihli ve 2024/1785 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü ile değiştirilen Endüstriyel Emisyonlara İlişkin 24 /11/2010 tarihli ve **2010/75/AB** sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde «**Endüstriyel Emisyonların Yönetimi Yönetmeliği**» (EEYY) hazırlandı ve 14 Ocak 2025 tarihli Resmi Gazete’de, yayımlandı.

Yönetmeliğin amacı 1 inci maddede şöyle tanımlandı:

«Bu Yönetmeliğin amacı; çevrenin ve insan sağlığının bütüncül olarak korunması için sıfır kirlilik hedefleri doğrultusunda entegre kirlilik önleme ve kontrol yaklaşımıyla hava, su, toprak, gürültü ve koku kirliliğine neden olan sanayi kaynaklı emisyonları ve atık oluşumunu kaynağında önlemek ve azaltmak ile kaynakları verimli kullanmak için sanayide **yeşil dönüşüme**, **döngüsel ekonomiye** ve **karbonsuzlaşmaya** yönelik idari ve teknik usul ve esasları düzenlemektir.»

EEYY temel olarak şu düzenlemeleri içeriyor:

- Her işletme, Çevre Bakanlığından «Sanayide Yeşil Dönüşüm» SYD Belgesi alacak.
- SYD Belgelendirme sürecinde yer alacak «SYD Sorumluları» ile «SYD Başsorumluları»nı Bakanlık belirleyecek.
- SYD Belgeleri tesisler için Bakanlıkça düzenlemelerde yer alan faaliyetlerle ilişkili MET'in (Mevcut Eniyi Teknikler) uygulanmasına ve MET-İES'e (MET ile ilişkili emisyon seviyesi) uyum durumuna göre A (100 puan), B (90-99 puan), C (80-89 puan), D (70-79 puan), E (60-69 puan) F (50-59 puan) kategorilerine göre düzenlenecek.
- SYD sürecindeki iş ve işlemlerin elektronik ortamda gerçekleştirilmesi için «e-SYD Sistemi» kurulacak.
- Ulusal ve uluslararası tanınan üçüncü taraf doğrulama kuruluşları oluşturulacak ve bunlar SYD belgelendirme sürecinde uygunluk incelemesini yürütmekle ve uygunluk raporunu hazırlayarak işletmeciye iletmekle yetkili ve sorumlu olacak.

EEYY temel olarak şu düzenlemeleri içeriyor:

- İşletmeciler «**e-SYD Sistemi**»ne kayıt olacak ve her yıl 1 Nisan tarihine kadar bilgilerini güncelleyecek.
- İşletmeciler, başvurusu kabul edilen faaliyetler için Bakanlık tarafından görevlendirilen **SYD başsorumlusu** koordinasyonunda hazırlanan **değerlendirme raporunu** en geç **bir yıl içerisinde** elektronik ortamda Bakanlığa sunacak.
- Değerlendirme raporunda aranan kriterlerin sağlandığının tespiti halinde **SYD Belgesi** düzenlenecek. Bu kriterlerin sağlanamadığının tespiti halinde ise başvurular reddedilecek.
- EEYY hükümlerine aykırı hareket edildiğinin tespiti halinde 2872 sayılı **Çevre Kanununda** öngörülen **para cezaları** uygulanacak.
- EEY Yönetmeliği **1 Aralık 2025** tarihinde yürürlüğe girecek.

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

ÜNSPED GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ

İKLİM KANUN TASLAĞI

Halen T.B:M.M.. Genel Kurulunun gündeminde olan ve ilk dört maddesi kabul edilen İklim Kanunu Taslağının birinci maddesinde «**Amaç ve kapsam**» şu şekilde tanımlandı:

«(1) Bu Kanunun amacı; **yeşil büyüme vizyonu** ve **net sıfır emisyon hedefi** doğrultusunda iklim değişikliğiyle mücadele etmektir.

(2) Bu Kanun; iklim değişikliği ile mücadelede esas olan sera gazı emisyonlarının azaltılması ve iklim değişikliğine uyum faaliyetleri ile planlama ve uygulama araçlarını, gelirleri, izin ve denetimi ve bunlara ilişkin yasal ve kurumsal çerçevenin usul ve esaslarını kapsar.»

İKLİM KANUNU TASLAĞI – II

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ
1981'den beri

Taslak incelendiğinde şu hususlarda düzenleme yapılmak istenildiği anlaşıyor:

- Sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyum faaliyetlerine ilişkin ilerlemelerin izlenmesi için «İklim Değişikliği Başkanlığı» (Başkanlık) oluşturulacak.
- Başkanlık;
 - İklim Kanunu kapsamında gerekli görülen tedbirlerin alınması amacıyla görev alanı dahilinde, kurumlararası koordinasyonu sağlamak, faaliyetleri ve standartları belirlemek, gelişmeleri izlemek ve «**karbon fiyatlandırılmasına ilişkin piyasaya dayalı mekanizmaları düzenlemek**»le yetkili olacak.
 - Kendisinden bilgi talebinde bulunulan kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler bunları istenilen sürede bedelsiz olarak başkanlıkla paylaşacak.
 - Başkanlık kendi iş ve işlemleri için ihtiyaç duyduğu verileri öncelikli olarak «**Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu**»ndan temin edecek. Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu»nda bulunmayan **verileri Başkanlık ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile protokol yaparak temin edecek.**

İKLİM KANUNU TASLAĞI - III

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

- Sera gazı emisyonları, Ulusal Katkı Beyanı, net sıfır emisyon hedefi ve **Başkanlık tarafından yayımlanan veya güncellenen strateji ve eylem planları** doğrultusunda azaltılacak.
- Sektörel bazda sera gazı emisyonlarının azaltım faaliyetleri ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına verilen görev ve sorumluluklar dahilinde gerçekleştirilecek.
- Sorumlu kılınan kurum ve kuruluşlar, orta ve uzun dönemli hedeflerini içeren planlama araçlarını sera gazı emisyonlarının azaltım faaliyetleri çerçevesinde uyarlamak, hazırlamak uygulamak, izlemek ve güncellemekle yükümlü olacak.

➤ Sorumlu kılınan kurum ve kuruluşlar, «Ulusal Katkı Beyanı»nda yer alan sektörlerde uygulanmak üzere;

- Enerji ve hammadde verimliliği,
- Kirliliğin kaynağında önlenmesi,
- Yenilenebilir enerji kullanımının artırılması,
- Ürünlerin, işletmelerin, kurum ve kuruluşların karbon ayak izinin azaltılması,
- Alternatif temiz veya düşük karbonlu yakıtların ve hammaddelerin kullanımı,
- Elektrifikasyonun yaygınlaştırılması,
- Temiz teknolojilerin geliştirilmesi ve kullanımının artırılması gibi azaltım önlemlerinin alınması,
- Bu önlemlerin adil geçiş gereklilikleri gözetilerek uygulanması ile sıfır atık sisteminin kurulması, uygulanması ve izlenmesi,

İle yükümlü olacak.

- «**Yeşil ve Sürdürülebilir Sermaye Piyasası**» (ETS) kurulması **esas**ı kabul edilecek.
- Ürünlerin yeniden kullanımı, atıkların yan ürün, alternatif hammadde olarak kullanılması ve geri dönüşüm ile elde edilen ürünlerin zorunlu kullanım oranları belirlenecek.
- Başkanlık, «**Yeşil Türkiye Taksonomisi**» kuracak.
- Gerekğinde Ticaret Bakanlığı tarafından Türkiye gümrük Bölgesine ithal edilen malların gömülü sera gazı emisyonlarını ele almak için «**Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması**» (SKDM) kurulabilecek.

- Başkanlık tarafından ETS kurulacak ve ulusal tahsisat planlaması hazırlanarak tahsisatların dağıtımı yapılacaktır.
- «Piyasa işletmecisi» olarak yetkilendirilecek «Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi» ETS piyasasını işletecek.
- ETS kapsamında doğrudan sera gazı emisyonlarına neden olan işletmeler, bu faaliyetleri gerçekleştirebilmek için Başkanlıktan «sera gazı emisyon izni» alacak.
- Sera gazı emisyon izninin geçerlilik süresi içerisinde tesisin niteliğinde veya işleyişinde gerçekleşen değişiklikler sonrasında anılan «sera gazı emisyon izni» Başkanlık tarafından güncellenecek veya iptal edilecek.
- ETS kapsamına dahil olan işletmeler tarafından doğrulanmış yıllık sera gazı emisyon değerine karşılık gelecek tutarda karbon tahsisatını teslim edecek.
- ETS kapsamında ücretsiz tahsisat sağlanabilecek.

İKLİM KANUNU TASLAĞI - VII

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ
1981'den beri

Taslağın **cezai hükümleri** incelendiğinde;

- Sera gazı emisyonlarının takibine ilişkin yasaklara veya sınırlamalara aykırı olarak doğrulanmış **sera gazı emisyonu raporunu süresi içerisinde sunmayanlara**;
- **Ozon tabakasını incelten maddelere ilişkin mevzuatla belirlenen usul ve esaslara, yasaklara veya sınırlamalara aykırı olarak**, ozon tabakasını incelten maddeleri **kullanan**, ithal eden, **ticaretini yapan** ve piyasaya arz edenlere, ozon tabakasını incelten maddeleri içeren ürünlere veya ekipmana bakım, onarım ve servis amaçlı hizmet veren gerçek ve tüzel kişilere, ozon tabakasını incelten maddeleri içeren **ürünlerin veya ekipmanın etiketlenmesi hükümlerine uymayanlara**;
- **Florin sera gazlarına** ilişkin usul ve esaslara, yasaklara veya sınırlamalara aykırı olarak, **florlu sera gazlarını kullanan, ticaretini yapan ve piyasaya arz edenlere**, hidroflorokarbonları kotasız ve **kotayı aşan miktarlarda ithal edenlere**, florlu sera gazları içeren kapların ve ürünlerin veya ekipmanların etiketlenmesi hükümlerine uymayanlara, **bildirim ve raporları veri tabanına süresi içerisinde girmeyen** ya da verileri güncelleyemeyenlere, florlu sera gazı içeren veya çalışması bu gazlara dayanan **ekipmana müdahale edenlere**;

120.000 liradan **2.500.000** liraya kadar para cezası kesileceği anlaşıyor.

Taslak tümüyle incelendiğinde, önceliğin «**Ulusal Katkı Beyanı**» ve net sıfır emisyon hedefine erişim için denetleme sistemi kurulmasına verildiği görülmektedir.

«Ulusal Katkı Beyanı» sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyum hedefleri ve taahhütlerini içerecek şekilde dönemsel olarak hazırlanan ve Türkiye tarafından BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Sekreteryasına sunulan belge olarak tanımlanmaktadır.

Elbette, «**Bu dönem taahhütlerimize uyduk**» beyanı Türkiye'nin prestiji açısından önemlidir. Ancak, önemli olanın bağımsız denetçi kuruluşun tespitleri ile beyan sahibi devletlerin beyanlarının örtüşmesi olduğu unutulmamalıdır.

Taslağın 8 inci maddesinin 1/a fıkrasında «Kurum ve kuruluşlarca iklim değişikliği ile mücadele amacıyla yapılacak faaliyetler ve yatırımlar için; iklim finansmanı ve iklim değişikliğiyle mücadele teşviki kaynaklarının geliştirilmesi, kullanılması, sigorta araçlarının geliştirilmesi, yeşil ve sürdürülebilir sermaye piyasası araçlarının, banka finansmanının ve diğer finansman araçlarının teşvik edilmesi esastır.» şeklinde ifadesini bulan son derece muğlak bir hükme yer verilmiştir.

Neden «Türkiye’de Emisyon Ticaret Sistemi oluşturmak için bir karbon piyasası kurulur» şeklinde kesin bir hükme yer verilmediğinin anlaşılmasında güçlük çekilmiştir.

«.....esastır» ifadesinin hiçbir bağlayıcılığı olmayan «prensip olarak kurulması iyi olur» mealinde bir temenniden öte bir bağlayıcılı olmayan ve kanunlarda yer almaması gereken bir ifade olduğunu unutmamak gerekir.

İKLİM KANUNU TASLAĞI - X

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

Taslağın 8 inci maddesinin 1/ç fıkrasında «Türkiye Gümrük Bölgesinde ithal edilen malların gömülü sera gazı emisyonlarını ele almak için **Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması kurulabilir**. SKDM'ye ilişkin raporlama, kapsam, içerik, usul ve esaslar ilgili bakanlıklarla koordineli olarak Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenir.» denilmektedir.

Anayasamızın 73 ncü maddesinin 3 üncü fıkrasında «Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır hükmü yer almaktadır.»

Taslaktaki 8-1/ç bendine yer alan «Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması kurulabilir» ibaresi kesinlikle Karbon Vergisi tahakkuk ve tahsiline olanak vermeyen ve kanunlarda yer almaması gereken «kurulabilir de kurulmayabilir de» mealinde bir temenniden ibarettir. Eğer gerçekten SKDM kurulacak ise bunun açık bir vergi kanunu hükmü ile yürürlüğe sokulması gerekir.

Son yıllarda kamuda “**ayrı bir döner sermaye işletmesi kurmak**” eğilimi artmıştır. Kamu kurumları bir kanunla kurulmakta, hizmet binası, taşıt aracı, ısınma, aydınlatma, bilgisayar sistemi, internet ve büro eşyası ve kırtasiye malzemelerine ilişkin giderler genel bütçe ödeneklerinden karşılanmakta; bakanlıkların tüm çalışanları memur veya işçi statüsünde olup olmadığına bakılmaksızın ücretlerini yine genel bütçe ödeneklerinden temin etmektedir. Kamu kuruluşuna mevcut örgütlenme ile karşılanamayacak boyutta yeni bir görev verildiğinde, buna ilişkin ek kadrolar ve ödenekler de bu bakanlığın bütçesine eklenmektedir.

Son 40 yılın kötü örneklerine bakıldığında da görüleceği gibi, döner sermaye işletmeleri devletin bütçe ve mali kontrol olanaklarını ortadan kaldırmak; **bütçe ödenekleri dışında ilgili bakanlıklara yeni konfor alanları yaratmak ve devlet kurumlarında olması arzu edilmeyen lüks ve gösteriş harcamaları yapmak için kullanılmakta**; bu işletmeler sayesinde hiçbir ilave kamu yararı sunulmamakta; tam tersine, **işletmenin tüm mali yükü yine girişimcilerin sırtına binmektedir**.

Bu bakımdan, taslaktaki döner sermaye kurulmasına ilişkin hükümlerin çevre politikalarına hiçbir katkı sağlamayacağı mütalaa edilmektedir.

İKLİM KANUNU TASLAĞI - XII

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

Taslakta yer alan para cezaları arasında isabetsiz ve mukayesesi zor miktarlara yer verilmiştir. Örneğin, taslağın 14 üncü maddesinin 4 üncü fıkrasının (b) bendinde

«ETS kapsamına dahil olan işletmelerden sera gazı emisyon izni almadan faaliyet gösteren veya süresi biten veya iptal edilen sera gazı emisyon izni ile faaliyetlerine devam edenlerden;

1) Doğrulanmış yıllık sera gazı emisyon raporu bulunan işletmelere, Başkanlığa son beş yıl içerisinde sunulan en yüksek emisyon değerine sahip raporda yer alan her bir ton karbondioksit eşdeğeri emisyon miktarı başına **5 Türk lirası**,

2) Doğrulanmış yıllık sera gazı emisyon raporu bulunmayan işletmelere ise **1.000.000 Türk lirasından 10.000.000 Türk lirasına kadar idari para cezası verilir.»** hükmüne yer verilmektedir.

Yani, doğrulanmış yıllık sera gazı emisyonu bulan işletmeye havaya saldığı her ton karbondioksit için enflasyon nedeniyle değerini yitirdiği için **bugün piyasada sürümü bile kalmayan 5 TL ceza kesilirken, doğrulanmış yıllık sera gazı emisyon raporu bulunmayan işletmelere 10.000.000 TL gibi ciddi para cezaları kesilmesi öngörülmektedir.**

Bu bakımdan, cezalar arasında bir denge sağlanması; **para cezalarının** genel olarak işletmenin kapanmasına neden olacak kadar yüksek değil, **islah edici düzeylerde olması**; gerektiğinde işletmelere yeniden karbon tahsisatı sağlanmaması cezasının daha fazla ön plana çıkarılması gerektiği mütalaa edilmektedir.

Öte yandan, İklim Kanunu teklifi tarafından bilinmeyen bir nedenle T.B.M.M. Genel Kurulu'nda ilk dört maddesi kabul edildikten sonra görüşülmesi ertelenen bir teklif haline dönüşmüş; Genel Kurulun birkaç saatlik mesai harcamasıyla yasalaşması mümkün olan teklif bir türlü yasalaşamamıştır.

Unutmamak gerekir ki, ETS sistemi ve Sınırdaki Karbon Vergisi düzenlemesi ne kadar ertelenir ise, uygulamaya alınması ve AB ile uyumlu bir karbon piyasası ile Karbon Vergisi oluşturulması o kadar sektöre uğrayacaktır.

Böyle bir tablo karşısında, Türkiye'den çok daha önce ETS ve Karbon Vergisi düzenlemelerini yürürlüğe sokan, Çin, Güney Kore, Polonya gibi ülke üreticileri Türk ihracat ürünlerinin piyasalarına çok daha rahat ve rekabetçi fiyatlarla girme olanağını kazanacaktır.

Kaybedilen bir dış pazarın kısa süre içinde tekrar kazanılamadığı Suudi Arabistan olan dış ticaret rakamlarımıza bakıldığında kolaylıkla tespit edilebilmektedir.

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

ÜNSPED
GÜMRÜK
MÜŞAVİRLİĞİ

1981'den beri

TEŞEKKÜRLER

Unspedgumrukmusavirligi

/UNSPED

Ünspeđ Gümrük Müşavirliği

@UNSPEGM

Ünspeđ Gümrük Müşavirliği

ugm.com.tr